

Islab liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätös 2022

Aluehallitus 30.03.2023 § 123
2752/02.06.01.05/2023

Valmistelija

Lakimies Tarja Poikolainen, puh. 040 3599483

Sote-uudistusta koskevan lainsäädännön vuoksi Itä-Suomen laboratorikeskuksen liikelaitoskuntayhtymän (ISLAB) toimintaa ei voitu jatkaa liikelaitoskuntayhtymämuodossa enää 1.1.2023 jälkeen. Liikelaitoskuntayhtymän jäseninä olleet sairaanhoitopiirit sekä Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueet päättivät uudelleenorganisoida yhtymän, ja siirtää toiminnan hyvinvointialuelain sallimaan yhteistyömuotoon, eli hyvinvointiyhtymämuodossa tehtäväksi. Toiminta päätettiin siirtää siten, että yhtymän käytännön toiminta jatkuisi entisellään.

Varsinainen liiketoimintasiirto ja toiminnan uudelleenjärjestely toteutettiin teknisesti kolmessa osassa ns. sekuntitransaktiona vuodenvaihteessa 2022–2023:

1. liikelaitoskuntayhtymä purettiin ja toiminta siirrettiin jako-osuuksina sairaanhoitopiireille,
2. voimaantulon (616/2021) 20 § mukaan toiminta siirtyi sairaanhoitopiirien mukana yleisseuraantona hyvinvointialueille, ja
3. hyvinvointialueille siirtynyt toiminta siirrettiin hyvinvointialueilta ISLAB hyvinvointiyhtymään.

Ennen purkamista liikelaitoskuntayhtymän perussopimusta muutettiin tavalla, joka mahdollisti Ylä-Savon SOTE kuntayhtymän eroamisen 30.11.2022. Purkamisvaiheessa liikelaitoskuntayhtymän jäseninä oli enää sairaanhoitopiirejä, joihin sovellettiin samoja voimaantulon mukaisia periaatteita. Sairanhoitopiirit siirtyivät voimaantulon 20 §:n nojalla sellaisenaan hyvinvointialueille.

Liikelaitoskuntayhtymän jäsenyhteisöt, eli sairaanhoitopiirit hyväksyivät loppuvuodesta 2022 sopimuksen Itä-Suomen laboratorikeskuksen liikelaitoskuntayhtymän purkamisesta osana uudelleenjärjestelyä hyvinvointiyhtymäksi. Liikelaitoskuntayhtymä puretaan perussopimuksen 25 §:n mukaisella menettelyllä siten, että liikelaitoskuntayhtymän purkamisesta ovat päättäneet jäsenten valtuustot, ja johtokunta on laatinut loppuselvityksen. Liikelaitoskuntayhtymän purkautumisajaksi päätettiin 31.12.2022 klo 23.59.

Liikelaitoskuntayhtymälle tehtiin loppuselvitys ja loppuselvityksessä oli kyse teknisestä uudelleenjärjestelystä liikelaitoskuntayhtymästä hyvinvointiyhtymäksi. Loppuselvityskertomuksessa on kuvattu toiminnan, henkilöstön ja omaisuuden siirron eri vaiheet. Hyväksytyissä purkusopimuksessa ja loppuselvityskertomuksessa on esitetty arviot vuoden 2022 taseen toteumasta. Purkusopimuksen mukaan varsinaiset sairaanhoitopiirien jako-osuudet vahvistetaan vasta liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätöksen valmistuttua.

Jäsenten hyväksymän purkusopimuksen 9. kohdan mukaan liikelaitoskuntayhtymän viimeisen tilinpäätöksen per 31.12.2022 klo 23.59 valmistelee liikelaitoksen johtokunta voimaantulon 20 § mukaisesti vastaanottaneille hyvinvointialueille ja niiden aluehallituksille, joka laatii tilinpäätöksen. Tilinpäätöksen hyväksymisestä ja vastuuvapauden

myöntämisestä johtokunnan ja kuntayhtymän johtajalle päättävät jäsenten valtuustot (ts. niiden vastuut vastaanottaneet hyvinvointialueiden aluevaltuustot). Edelleen purkusopimuksen mukaan johtokunnan toimikautta jatketaan, kunnes se on saanut purkusopimuksessa tarkoitetut tehtävät hoidetuksi.

Tilinpäätöksen hyväksymisessä noudatetaan voimaanpanolain 41 §:ssä säädettyä menettelyä, jonka mukaan voimaanpanolain 20 §:ssä tarkoitettujen kuntayhtymien ja erityishuoltopiirien tilinpäätöksen allekirjoittaa hyvinvointialueen hallitus ja hyvinvointialuejohtaja. Samaa säännöstä noudatetaan myös liikelaitoskuntayhtymän tilinpäätöksen allekirjoittamisessa, koska tilinpäätöksen allekirjoittaminen tapahtuu liikelaitoskuntayhtymän jo lakattua. Tämän lisäksi purkusopimuksella on yhteisesti sovittu jatkettavaksi liikelaitoskuntayhtymän johtokunnan toimikautta ja myös johtokunta allekirjoittaa tilinpäätöksen. Lainvalmisteluaineistojen mukaan voimaanpanolain 41 § säännös noudattaa kuntayhtymien purkamis- ja sulautumistilanteissa noudatettua käytäntöä, jonka taustalla on ollut ajatus siitä, että viimeisen tilinpäätöksen allekirjoittaminen ja käsittely sekä vastuuvapauden myöntäminen tapahtuvat siinä organisaatiossa, jolle lakkaavan kuntayhtymän toiminta siirtyy. Liikelaitoskuntayhtymän toiminta on siirtynyt sairaanhoitopiirien kautta Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueille.

Lainvalmisteluaineistojen mukaan myös liikelaitoskuntayhtymän tarkastuslautakunta jatkaa toimintaansa ja osallistuu liikelaitoskuntayhtymän viimeisen toimintavuoden hallinnon ja talouden tarkastuksen järjestämiseen, vaikka esityksen aluevaltuustolle tekee muodollisesti hyvinvointialueen ja oma tarkastuslautakunta. Lisäksi liikelaitoskuntayhtymän tilintarkastaja hoitaa sopimuksensa mukaisesti kuntayhtymän viimeisen kalenterivuoden hallinnon, kirjanpidon ja tilinpäätöksen tarkastamisen ja laatii tilintarkastuskertomuksen.

Tilinpäätös vuodelta 2022

Liikelaitoskuntayhtymän tilikausi on kalenterivuosi ja tilinpäätöksestä annetut säädökset tulevat kuntalaista 410/2015. Tilinpäätökseen kuuluvat tase, tuloslaskelma, rahoituslaskelma ja niiden liitteenä olevat tiedot sekä talousarvion toteutumisvertailu ja toimintakertomus. Tilinpäätöksen tulee antaa oikeat ja riittävät tiedot liikelaitoskuntayhtymän tuloksesta, taloudellisesta asemasta, rahoituksesta sekä toiminnasta. Tätä varten tarpeelliset lisätiedot ilmoitetaan liitetiedoissa.

Liikelaitoskuntayhtymä muodostaa tytäryhtiön kanssa konsernin ja konsernitiilinpäätös laaditaan konserniyhteisöjen taseiden ja tuloslaskelmien sekä niiden liitetietojen yhdistelmänä. Konsernitiilinpäätökseen sisällytetään lisäksi konsernin rahoituslaskelma, jossa annetaan selvitys konsernin varojen hankinnasta ja niiden käytöstä tilikauden aikana.

Liikelaitoskuntayhtymän vuoden 2022 talousarvio suunniteltiin yhtymäkokouksen linjauksen mukaisesti ylijäämäiseksi siten, että keskeiset toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet saavutettaisiin ja edellytykset liikelaitoskuntayhtymän tehtävien hoitamiseen turvattaisiin. Talousarviota 2022 laadittaessa toiminnan suunnittelun lähtökohdaksi otettiin vuoden 2021 taso, huomioiden kuitenkin pandemian vaikutus analytiikkaan. ISLABin oman tuotannon hinnoitteluun ei tehty yleiskorotusta, mutta yksittäisiin hintoihin tehtiin muutoksia kustannusvastaavuuden periaatteella. Alihankintana tuotettavien tutkimusten hinnat määräytyivät voimassa olevien kilpailutusten ja hankintapäätösten perusteella.

Kustannusvastaavuus huomioitiin myös näyttöottomaksua määriteltäessä.

Liikelaitoskuntayhtymän vuoden 2022 alkuperäisen talousarvion liikevaihto oli noin 66,3 milj. euroa, ja liikeylijäämä 0,1 milj. euroa, ja tilikauden ylijäämä varausten ja verojen jälkeen 0,25 milj. euroa. Covid-19-testausmäärät pysyivät kuitenkin korkeammalla tasolla verrattuna alkuperäiseen talousarvioon nähden. Erityisesti alkuvuodesta testausmäärät olivat 30.000–40.000 testiä kuukaudessa ja toukokuussa testausmäärä tasaantui noin 10.000 testin tasolle joulukuuhun saakka. Joulukuussa testausmäärä väheni entisestään.

Korkeammalla tasolla olleet testausmäärät vaikuttivat niin tulo- kuin menokertymään ja syksyllä tehtiin talousarviomuutokset. Liikevaihdon kertymään arvioitiin 5,9 milj. euroa lisää, liikevaihdon ollessa 72,2 milj. euroa. Vastaavasti materiaaleihin ja palveluiden ostoihin arvioitiin +5,9 milj. euroa sekä rahoituskuluihin +0,16 milj. euroa. Rahoituskulujen kasvu johtui sijoitus pohjaisen kassanhallinnan rahastolunastuksista. Henkilöstökulujen ja liiketoiminnan muiden kulujen arvioitiin pysyvän alkuperäisessä talousarviossa. Talousarviomuutosten jälkeen tilikauden ylijäämäksi jäi 0,07 milj. euroa.

Vuoden 2022 taloudellinen tulos oli kuitenkin edelleen ennakoitua parempi. Liikevaihdoksi muodostui 74,2 milj. euroa, joka oli 1,97 milj. euroa muutettua talousarviota parempi. Talousarvion muutoksessa oli arvioitu, että loppuvuosi toteutuisi perustoiminnan osalta samalla tasolla kuin edellisenä vuonna. Kuitenkin perustoiminnasta saadut tulot kasvoivat loppuvuodesta edelliseen vuoteen nähden ennakoitua paremmin.

Palvelujen ostot ylittivät muutetun talousarvion. Erityisesti kasvoi alihankintatutkimukset, ict-palvelut, postipalvelut sekä matkustus- ja kuljetuspalvelut. Matkustus- ja kuljetuspalveluihin vaikutti osaltaan kohonneet polttoainekustannukset ja niihin liittyvät hinnankorotukset. Aineet, tarvikkeet ja tavarat toteutuivat muutetun talousarvion mukaisesti. Henkilöstökulut toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti. Henkilöstökulut sisältävät SOTE-sopimukseen liittyvän kertapalkkion, joka maksetaan vasta vuoden 2023 puolella.

Liikeylijäämä oli 1,9 milj. euroa. Tilikauden tuloksesta esitetään tehtäväksi uusia investointivaroja 1,5 milj. euroa, jolloin varausten ja verojen jälkeen ylijäämäksi jää 0,6 milj. euroa.

Liikelaitoskuntayhtymän johtokunta on purkusopimuksen mukaisesti käsitellyt ja hyväksynyt tilinpäätöksen 28.2.2023 sekä jättänyt tilinpäätöksen tilintarkastajien tarkastettavaksi sekä tarkastuslautakunnan arvioitavaksi. Lisäksi johtokunta on saattanut tilinpäätöksen Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan ja Etelä-Savon hyvinvointialueiden aluehallitusten ja aluevaltuustojen käsiteltäväksi. Johtokunta on esittänyt tilikauden 2022 tuloksen 1.769.840,62 euroa (tilikauden tulos ennen varauksia ja veroja) käsittelyä seuraavasti:

- Investointivaroja muodostetaan yhteensä 1.500.000 euroa laiteinvestointeihin;
- Investointivaroja puretaan yhteensä 1.784.398,90 euroa
- Tehdään edellä mainittuihin investointeihin kohdistuva poistoeron lisäys 1.754.385,44 euroa
- Tehdään poistoeron vähennyistä suunnitelman mukaan 344.335,32 euroa
- Tilikauden ylijäämä 642.669,38 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille.

Esitys:

Aluehallitus päättää:

1. hyväksyä ja allekirjoittaa Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätöksen (Liite A) ja saattaa tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi sekä

2. esittää tilikauden 2022 tuloksen 1.769.840,62 euroa (tilikauden tulos ennen varauksia ja veroja) käsittelyä seuraavasti:

- Investointivaroja muodostetaan yhteensä 1.500.000 euroa laiteinvestointeihin;
 - Investointivaroja puretaan yhteensä 1.784.398,90 euroa
 - Tehdään edellä mainittuihin investointeihin kohdistuva poistoeron lisäys 1.754.385,44 euroa
 - Tehdään poistoeron vähennystä suunnitelman mukaan 344.335,32 euroa
 - Tilikauden ylijäämä 642.669,38 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille
- Aluehallitus päättää:

1. hyväksyä ja allekirjoittaa Itä-Suomen laboratoriokeskuksen liikelaitoskuntayhtymän vuoden 2022 tilinpäätöksen (Liite A) ja saattaa tarkastuslautakunnan valmistelun jälkeen edelleen aluevaltuuston käsiteltäväksi sekä

2. esittää tilikauden 2022 tuloksen 1.769.840,62 euroa (tilikauden tulos ennen varauksia ja veroja) käsittelyä seuraavasti:

- Investointivaroja muodostetaan yhteensä 1.500.000 euroa laiteinvestointeihin;
- Investointivaroja puretaan yhteensä 1.784.398,90 euroa
- Tehdään edellä mainittuihin investointeihin kohdistuva poistoeron lisäys 1.754.385,44 euroa
- Tehdään poistoeron vähennystä suunnitelman mukaan 344.335,32 euroa
- Tilikauden ylijäämä 642.669,38 euroa siirretään taseen yli-/alijäämätilille

Käsittelytiedot:

Esteellisenä kokouksesta poistui puheenjohtaja Arto Seppälä.

Puheenjohtajana toimi 2. varapuheenjohtaja Pirkko Valtola.

Esittelijä täydensi esitystään seuraavasti:
Pöytäkirja tarkastetaan kokouksessa.

Päätös:

Hyväksyttiin täydennetyn esityksen mukaan.